

Teleurstellingen van Jan Doelman (slot)

In het artikel in Letter & Geest in 2011 werd Piet Doelman nadrukkelijk genoemd.

ADRI VERMAAT

Een week geleden werd in deze rubriek beschreven hoezeer Jan Doelman (83) teleurgesteld is in Trouw. In negatieve zin was voor zijn vader plek ingeruimd in het boek 'De afrekening' van hoogleraar moderne Franse letterkunde Maarten van Buuren. Met dit boek pakte Trouw op 15 oktober 2011 stevig uit. Naast een voorpublicatie was er een interview met een historicus en, voorin de krant, een nieuwsbericht. Kern hiervan was dat het gewapend verzet in '40-'45 'systematisch schuldig was aan oorlogsmisdaden'.

In de voorpublicatie van 'De afrekening' las Doelman in Trouw voor het eerst hoe zijn in 1979 overleden vader en oud verzetstrijder werd neergezet als 'maffiabaas' en voorman van een 'misdadensyndicaat'. Op 8 mei 1945 had hij met drie anderen een NSB'er, in wie een verrader werd vermoed, zodanig mishandeld dat de man stierf.

In Trouw toonde familie van de

NSB'er zich 'blij' met zijn rehabilitatie, nu na ruim een halve eeuw vaststond dat hij geen verrader was. Een reactie van de familie Doelman ontbrak in de krant. Dat wekt verbazing, juist vanwege de beschuldigingen van Van Buuren over Doelman's vader en waarover Trouw als eerste publiceerde.

Een verhelderend antwoord ontbreekt. De chef van Letter & Geest heeft mij uitgelegd dat hij een debat nastreefde over de keerzijde van het geprezen verzet. Van Buurens boek vormde het vertrekpunt. Prima uiteraard, maar het laat onverlet dat Trouw moreel hier het principe van hoor en wederhoor naar de familie Doelman had moeten toepassen.

Een interview met Jan Doelman was journalistiek zuiver geweest. Het had recht gedaan aan het onderwerp, de familie Doelman en vanuit journalistiek en historisch perspectief de krant. Het ontbreken van een interview schaadde het evenwicht in de berichtgeving. Dat aspect woog extra doordat de redactie bespiegelingen over Van Buurens studie en boek aan externe deskundigen overliet.

Ongelukkig maar in dit opzicht van belang is een citaat van de chef van Letter & Geest op de achterkant van 'De afrekening', meteen bij de eerste druk. Dit citaat luidde: 'Maarten van Buuren onthult een harde realiteit die is weggemoffeld in de naoorlogse geschiedschrijving: de misdaden en laaghartigheid van vooraanstaande verzetslieden in Zuid-Holland. Een pijnlijke maar noodzakelijke ontmaskering'.

Dit citaat prikkelt. Het verwijst deels naar veronderstelde feiten (meervoud: 'misdaden') en het kent uitgesproken oordelen ('laaghartig, pijnlijk, noodzakelijke ontmaskering'). Het komt vaker voor dat namen en citaten van

journalisten aan boeken worden verbonden. Ingewikkeld wordt het als het citaat op een nieuwsonderwerp duidt, waarover dezelfde redacteur het journalistieke proces op zich neemt.

Van Buuren heeft zes weken na de eerste publicatie voor Letter & Geest een artikel geschreven, waarin hij alle kritiek op zijn boek kon pareren. Die vorm is journalistiek ongebruikelijk. Een artikel roept dan het gevoel op dat een eigen straatje wordt schoongeveegd. Het voedt hier het idee of vermoeden dat de redactie in een juist voor Trouw zo gevoelige, zwaarwegende kwestie als deze de regie uit handen heeft gegeven.

Zeker wijst de chef van Letter & Geest terecht op de oorwassing die Van Buuren december 2011 van historicus Herman Langeveld kreeg. Natuurlijk bracht zijn kritiek de berichtgeving enigszins in balans. Dat was echter twee maanden na de eerste publicatie en hiermee aanzienlijk te laat. Hoewel Doelman zich zeer kon vinden in de kritiek van Langeveld, was het niet zijn persoonlijke verhaal. Evenmin gold dit de welgeteld vier zinnen die Doelman eind november 2011 in Trouw over de affaire kwijt kon.

Tot 2 november vorige maand had Doelman regelmatig contact met de chef van Letter & Geest en eerder met de toenmalige hoofdredacteur van Trouw, alsmede enkele andere redacteuren. Dat contact verliep niet altijd soepel. Dat Jan Doelman zich al die jaren niet gehoord voelde, mag een deel van de redactie zich aanrekenen.